

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
громадського обговорення проєкту наказу Міністерства освіти і науки України «Про внесення змін до Порядку формування Переліку наукових фахових видань, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 січня 2018 року № 32»

Автор (ініціатор): Жукова Ірина Віталіївна

Дата початку збору підписів: 31 березня 2025 року

Дата завершення збору підписів: 07 квітня 2025 року

Загальна кількість підписів:

Ми, науковці, освітяни, видавці вітчизняної наукової продукції, громадськість, дослідники та представники бізнесу України, висловлюємо категоричний протест проти проєкту наказу Міністерства освіти і науки України «Про внесення змін до Порядку формування Переліку наукових фахових видань, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 січня 2018 року № 32».

В умовах повномасштабної війни, коли кожен український вчений вже несе тягар обмеженого попиту на наукові дослідження, відчуває відсутність стимулів для особистісного удосконалення, а, також, втрату загальної стратегії розвитку науки запровадження додаткового навантаження на публікаційну діяльність спричинить розрив зв'язків усередині наукових колективів, неможливість планувати наукові дослідження і потягне за собою негативні наслідки, насамперед, для української держави, суспільства та інституцій. Більше того, така ситуація є прямим порушенням закріплених Конституцією та чинним законодавством прав та інтересів громадян, блокує підприємницьку діяльність, що зменшує надходження доходів до держбюджету України.

Норма проєкту наказу Міністерства освіти і науки України	Зміст пропозиції	Контакт. тел., емейл
НАКАЗУЮ 2. Установити, що наукові фахові видання категорії «Б», включені до Переліку наукових фахових видань України на день набрання чинності цього наказу, залишаються в Переліку наукових фахових видань України терміном до 01 січня 2026 року.	Пропонуємо вилучити дану норму. Окреслена в проєкті наказу норма щодо автоматичного виключення наукових журналів категорії «Б» з Переліку після 1 січня 2026 року не лише суперечить принципам безперервності та стабільності академічних видань, закріпленим у Законі України «Про освіту» (ст. 5 — забезпечення якості, академічної доброчесності та сприяння	naukovi.perspectuvu@ukr.net + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29

інтеграції у світовий освітній і науковий простір як принципи державної політики у галузі освіти), Законі України «Про вищу освіту» (ст. 62 – абсолютність права на публікаційну діяльність), Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (ст. 6 — принцип безперервності розвитку наукової діяльності), але й є надмірно обтяжливою для наукової спільноти, особливо в умовах воєнного стану. Вона вимагає значних людських, фінансових та технологічних ресурсів, що у нинішніх реаліях є серйозним викликом для українських наукових видавництв. Замість сприяння інтеграції вітчизняної науки у міжнародний простір, такі заходи можуть стати додатковим бар'єром, що стримуватиме якісний розвиток наукової комунікації.

Більш раціональною, на наш погляд, виглядала б нормативна конотація, згідно з якою видання, які на момент набрання чинності наказом вже включені до Переліку, зберігають свій статус, а нові правила поширюються виключно на новостворені журнали, що відповідатиме принципу правової визначеності та передбачуваності регуляторної політики, зменшить ризики дестабілізації наукової періодики та створить умови для поступового підвищення стандартів, а не їхньої примусової ревізії в умовах кризового періоду.

<p>Порядок формування Переліку наукових фахових видань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цей Порядок встановлює умови формування Переліку наукових фахових видань України (далі – Перелік), а також класифікації та моніторингу видань, включених до Переліку. Видання, яке відповідає визначенням у цьому Порядку вимогам, включається до Переліку. 2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення: кластер – це група наукових фахових видань України, пов’язаних спільними напрямами досліджень, тематичним спрямуванням, групою спеціальностей і галузей знань; <p>наукове періодичне видання – наукове видання, що містить результати теоретичних та/або експериментальних досліджень і розробок, виходить через певні проміжки часу, має заздалегідь визначену постійну щорічну кількість і назву нумерованих чи датованих, однотипно оформлених випусків, які не повторюються за змістом, мають однакову назву, міжнародний стандартний номер періодичного видання (ISSN), який підтверджений на веб-сайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань, та не є матеріалами наукових конференцій, конгресів, симпозіумів тощо;</p> <p>наукове фахове видання України – наукове періодичне видання, яке поширює інформацію у текстовій формі в друкованому та/або електронному вигляді за допомогою мережі Інтернет на власному вебсайті та включене до Переліку наукових фахових видань України. Публікація може здійснюватися шляхом одномоментного розміщення на власному вебсайті (вебсторінці) усього чергового номера видання або</p>	<p>Пропонуємо вилучити дані норми.</p> <p>В першу чергу, термін «кластер» у запропонованій редакції не узгоджується з п. 7.2.1 ДСТУ 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення», де відсутнє поняття «кластер» у контексті наукових періодичних видань. Також, визначення «наукове фахове видання України» не повною мірою корелює із п.3 ч.2 ст. 11 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», де де-факто встановлено, що критерії визначення наукових видань мають базуватися на наукометричних показниках та міжнародних стандартах. На додаток до цього, положення про неповторюваність змісту наукових публікацій у випусках не узгоджується з п.2 ч.2 ст. 22 Закону України «Про авторське право і суміжні права», оскільки тут законодавець не забороняє а, навпаки, дозволяє адаптацію та розвиток попередніх досліджень у наступних публікаціях.</p> <p>Окремо відмітимо, що включення наукових фахових видань до категорії «суб’єкт у сфері медіа» суперечить ст. 1 Закону України «Про медіа», оскільки наукові періодичні видання не підпадають під визначення «засіб масової інформації» (ЗМІ), тоді як їхня реєстрація в Національній раді з питань телебачення і радіомовлення не передбачена чинним законодавством. Звертаємо також увагу, що визначення «суб’єкт у сфері медіа» у якості обов’язкової ознаки наукового видання порушує ст. 57 Конституції України, оскільки громадяни не можуть бути зобов’язані виконувати вимоги, які не передбачені чинним законодавством, не є чинними</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net</p> <p>+ 38 (066) 266 97 59</p> <p>+ 38 (073) 916 35 29</p>
---	---	--

<p>поступового його оприлюднення шляхом розміщення окремих статей; редакційна колегія (рада) наукового фахового видання України (далі – редколегія) - колегіальний дорадчий орган, який визначає публікаційну етику та редакційну політику наукового видання, забезпечує дотримання принципів академічної доброчесності та якісного незалежного рецензування наданих для опублікування матеріалів;</p> <p>суб’єкт у сфері медіа – суб’єкт, який у встановленому Законом України «Про медіа» порядку зареєстрований Національною радою з питань телебачення і радіомовлення як суб’єкт у сфері медіа - реєстрант в реєстрі суб’єктів у сфері медіа;</p> <p>«фабрики наукових публікацій» (паперові фабрики) - недоброчесні організації, які пропонують вченим послуги з написання (підготовки) дисертацій, монографій, наукових статей, тез доповідей, підручників тощо на замовлення, продаж співавторства в публікаціях, продаж членства в редакційних колегіях, штучне забезпечення цитувань публікацій, інших наукометричних показників, швидке оприлюднення рукопису та інші маніпуляції з процесом опублікування з метою отримання фінансової вигоди тощо;</p> <p>«хижацькі практики видань» (хижацькі видання) – практики, які застосовують суб’єкти у сфері медіа з метою отримання фінансової вигоди, нехтуючи принципами публікаційної етики та процедури рецензування.</p> <p>3. Метою формування Переліку є впорядкування наукових періодичних видань України, які повинні</p>	<p>та належним чином не доведені до громадськості. Визначення «фабрика наукових публікацій» вводиться без правових підстав і не закріплене у жодному чинному нормативно-правовому акті України, що суперечить принципам верховенства права, правової визначеності та нормативної ієрархічності, що закріплені у ч. 1 ст. 8 Конституції України.</p> <p>Відсутність чітких критеріїв та механізмів встановлення «фабрик» порушує ч. 2 ст. 19 Конституції України, за якою органи державної влади діють виключно на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачений законом. Визначення «хижацькі практики видань» не має законодавчого підґрунтя в Україні та суперечить ст. 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності (останній встановлює загальні принципи державної регуляторної політики), оскільки запроваджує нове правове регулювання без належного науково-експертного обґрунтування.</p> <p>Відсутність процедури виявлення та оскарження кваліфікації видання як «хижацького» порушує ст. 55 Конституції України, яка гарантує право на судовий захист.</p> <p>Також маємо зазначити, що принципи видавничої політики мають ґрунтуватися на міжнародних стандартах, зокрема COPE (Committee on Publication Ethics) та DOAJ (Directory of Open Access Journals), які передбачають відкритий доступ та прозорі механізми оцінки видань без адміністративного втручання. У цьому контексті</p>	
--	--	--

<p>відповідати кращим міжнародним практикам видавничої і редакційної політик, для підвищення якості опублікованої у них наукової інформації, подальшої інтеграції цих видань до світового наукового простору, а також відповідність принципам публікаційної і дослідницької етики.</p>	<p>запропоновані у меті формування переліку (п.3) зміни можуть створити штучні перешкоди для наукових видань, що суперечить ст. 5 Закону України «Про освіту», яка передбачає державну підтримку розвитку науки, а не встановлення додаткових бюрократичних бар'єрів. Як наслідок, вбачаємо за аргументоване та доцільне провести перевірку наукових фахових видань категорії «Б», що включені до Переліку наукових фахових видань України на день набрання чинності цього наказу, за старим порядком, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» № 32 від 15.01.2018 р. та наказу Міністерства освіти і науки України "Про внесення змін до Порядку формування Переліку наукових фахових видань, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 січня 2018 року № 32" від 18.11.2020 № 1437.</p>	
<p>4. Перелік формується з наукових періодичних видань України один раз на три роки.</p>	<p>Пропонуємо передбачити, що перелік формується із наукових періодичних видань України безстроково. Трирічний термін обтяжить наукове становище, зобов'яже редакції до формальної роботи, замість того, щоб докласти зусиль для покращення якості наукових публікацій.</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>

<p>7. Категорія «Б» Переліку містить обмежену кількість наукових фахових видань України, гранична кількість яких у кластері розраховується за критеріями, які формуються комісією з питань публікаційної етики та формування Переліку наукових фахових видань перед оцінюванням наукових видань при формуванні Переліку, на основі існуючої державної потреби у сфері науки та інновацій, першочергово з метою забезпечення атестації докторів філософії. Наукове видання категорії «Б» може бути представлено не більше ніж у одному кластері, перелік яких вказаний у додатку 1.</p>	<p>Пропонуємо вилучити дану норму. Вважаємо, що запропонована норма є дискримінаційною, оскільки встановлені у пункті обмеження не мають належних правових підстав. Так, вбачаємо у юридичних формулюваннях порушення принципу рівності перед законом, адже видавці наукових фахових видань мають рівні конституційні права та свободи відповідно до ст. 24 Конституції України, яка гарантує рівність громадян перед законом та забороняє будь-які привілеї чи обмеження за ознаками професійної діяльності.</p> <p>Додатково, дискримінація у доступі до наукового простору суперечить ст. 4 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», яка передбачає рівні можливості для всіх суб'єктів без обмежень чи преференцій.</p> <p>Встановлення «граничної кількості» наукових фахових видань у кластері без чітких критеріїв порушує ст. 19 Конституції України, за якою органи державної влади діють виключно в межах своїх повноважень і у спосіб, що визначений законом. До того ж, законодавство України, зокрема Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (ст. 11), не передбачає обмежень для включення наукових видань у Перелік за квотною або кластерною системою. Зазначена квотна політика може штучно зменшити доступ наукових журналів до державного визнання, що суперечить принципу академічної свободи, закріпленому в ст. 54 Конституції України та ст. 1 Закону України «Про освіту».</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net t + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>
--	--	---

Відсутність чіткого алгоритму формування кластерного розподілу створює правову невизначеність, що суперечить ст. 8 Конституції України, яка гарантує верховенство права та, якраз-так, принцип правової визначеності.

Запропонований механізм розподілу журналів за кластерами не відповідає міжнародним стандартам публікаційної політики, закріпленим у Будапештській декларації відкритого доступу (Budapest Open Access Initiative) та рекомендаціях COPE (Committee on Publication Ethics), які вимагають прозорих і зрозумілих критеріїв оцінювання видань.

Пріоритетність видань для атестації докторів філософії порушує принцип рівності доступу до наукової публікації для всіх дослідників та суперечить ст. 54 Конституції України, яка гарантує свободу наукової творчості. Такий підхід може обмежити можливості науковців, які вже досягли міжнародного визнання, опублікувавши свої дослідження у фахових виданнях, і перешкоджатиме інтеграції української науки до світового наукового простору, що також суперечить ст. 2 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», яка гарантує рівний доступ до наукової діяльності та можливість реалізації своїх наукових результатів без адміністративних обмежень.

Відсутність чітких критеріїв оцінювання видань при розподілі на кластери робить процес суб'єктивним та непрозорим, що суперечить ч. 2 ст. 19 Конституції України та Закону України «Про

	<p>доступ до публічної інформації» (ст. 5, ст. 6), який гарантує відкритість критеріїв прийняття рішень державними органами та інституціями, що провадять власну діяльність в інтересах держави.</p>	
<p>8. Для присвоєння категорії «Б» науковому періодичному виданню України суб'єкт у сфері медіа подає до МОН клопотання з підтвердженням інформації, яка відповідає наступним обов'язковим вимогам:</p> <p>1) наукове періодичне видання України засноване та видається не менше двох років на момент подання до Переліку та має періодичність не менше одного випуску в рік;</p>	<p>Пропонуємо вилучити дану норму. Вважаємо, що запропонована норма щодо необхідності двох років діяльності наукового періодичного видання перед його включенням до Переліку категорії «Б» є суперечливою, необґрунтованою та такою, що не відповідає принципам рівності, академічної свободи та міжнародним стандартам оцінювання наукових видань з наступних причин.</p> <p>По-перше, встановлення мінімального періоду існування журналу в розмірі двох років не є об'єктивним критерієм для визначення його якості, відповідності міжнародним стандартам чи здатності представляти наукові здобутки українських вчених на міжнародній арені. У законодавстві України немає визначених норм, які б прямо передбачали такі часові обмеження для підтвердження статусу наукового видання, а отже, дана вимога суперечить ст. 19 Конституції України, яка передбачає, що державні органи мають діяти виключно в межах своїх повноважень і на підставі</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>

	<p>закону.</p> <p>По-друге, дана вимога порушує принцип рівного доступу суб'єктів до науково-видавничої діяльності. Відповідно до ст. 54 Конституції України, кожному громадянину гарантується свобода наукової творчості, а також можливість розповсюдження своїх наукових праць. Запровадження штучного бар'єру у вигляді обов'язкового дворічного терміну існування видання фактично обмежує можливість молодих видавців та нових наукових платформ вільно публікувати дослідження та бути включеними до Переліку.</p> <p>По-третє, аналогічних часових обмежень не існує в міжнародних системах наукової індексації, зокрема у Scopus та Web of Science, на які даний проєкт наказу орієнтується. Процедура індексації в цих базах здійснюється на основі якісних критеріїв – дотримання стандартів академічної доброчесності, наявності незалежного рецензування, високого рівня цитованості, прозорості редакційної політики тощо. Тобто, встановлення в Україні часових рамок як визначального критерію суперечить загальноприйнятим міжнародним практикам та перешкоджає інтеграції української науки у світовий науковий простір, що прямо суперечить ст. 66 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», яка передбачає сприяння міжнародній науковій співпраці, що регламентується та забезпечується інституціями, що представляють державу.</p> <p>По-четверте, така норма не відповідає принципам академічної свободи та автономії наукових установ, які передбачені у ст. 1 Закону України «Про освіту»</p>	
--	--	--

	<p>та ст. 2 Закону України «Про вищу освіту». Обмеження наукового видання за критерієм віку може призвести до зниження конкурентоспроможності нових високоякісних журналів та до штучної монополізації ринку наукових публікацій.</p> <p>Таким чином, вимога про дворічний термін існування журналу є юридично необґрунтованою, суперечить міжнародним стандартам, Конституції України та профільним законам у сфері освіти і науки. Пропонуємо вилучити її та замінити на чіткі та прозорі критерії оцінки наукових видань, орієнтовані на якість редакційної політики, незалежне рецензування та дотримання стандартів академічної доброчесності.</p>	
<p>2) наявність наукового періодичного видання в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа;</p>	<p>Пропонуємо вилучити дану норму, адже вона суперечить ч.2 ст. 63 Закону України «Про медіа», у якому зазначається, що включення наукового періодичного видання в Реєстр суб'єктів у сфері медіа є добровільним, а не примусовим. Це порушення прав, гарантованих Основним законом – Конституцією України, у період дії правового режиму воєнного стану, запровадженого Указом Президента № 64/2022 Про введення воєнного стану в Україні від 24.02.2022 р.</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>
<p>3) наявність реєстрації суб'єкта у сфері медіа у міжнародному Реєстрі дослідницьких організацій (Research Organization Registry).</p>	<p>Пропонуємо вилучити дану норму, оскільки процес включення до Research Organization Registry (ROR) не є юридично обов'язковим для наукових видань. Відповідно до міжнародної практики та документації ROR Basics v2/ROR Schema 2.0, ROR використовується переважно для ідентифікації дослідницьких установ, а не видавництв. Крім того, реєстрація у ROR не гарантує підвищення якості</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>

	<p>наукової продукції, що суперечить меті регулювання. Включення до цієї системи вимагає значних ресурсів, що є необґрунтованим у період воєнного стану. До того ж, у законодавстві України відсутні норми, які роблять таку реєстрацію обов'язковою.</p>	
<p>5) звільнення від будь-якої оплати (внесків) за опрацювання, рецензування та/або оприлюднення статей, поданих здобувачами третього рівня вищої освіти, виконаних ними одноосібно (без співавторів);</p>	<p>Пропонуємо вилучити дану норму, адже плата за публікацію є основним джерелом фінансування наукових журналів. Відповідно до п. 5 ч. 2 ст. 45 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», фінансування наукових досліджень може здійснюватися за рахунок різних джерел, включаючи гранти та оплату публікацій. Звільнення від плати може призвести до зниження фінансової спроможності видань, що негативно позначиться на якості редакційного процесу.</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net t + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>
<p>б) до складу редколегії наукового періодичного видання залучено не менше дев'яти вчених, які мають науковий ступінь та здійснюють дослідження за заявленим напрямом: серед них - не менше третини працюють за основним місцем роботи в закладах вищої освіти (наукових установах) України, і не менше третини - у закордонних закладах вищої освіти (наукових установах). Вчений може входити до складу не більш як двох редколегій наукових видань, включених до категорії «Б»;</p>	<p>Пропонуємо замінити дану норму, наявним пп. 7 п. 6 у наразі чинного Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» № 32 від 15.01.2018 р. , положенням у наступній редакції: для кожної із заявлених галузей знань (не більше п'яти), що відповідають науковому профілю видання, редакційна колегія видання повинна включати не менше семи вчених, що мають науковий ступінь та здійснюють дослідження за відповідними спеціальностями. Розширення складу редакційної колегії не сприятиме підвищенню рівня її професійної кваліфікації та наукової компетентності, однак, буде черговим чинником гальмування на шляху забезпечення якісного супроводу публікацій</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net t + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>

	наукових досягнень вітчизняних фахівців і їх представлення на міжнародній арені.	
6) Вчений може входити до складу не більш як двох редколегій наукових видань, включених до категорії «Б»;	Пропонуємо замінити дану норму, наявним пп. 7 п. 3 чинного Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» № 32 від 15.01.2018 р. , положенням у наступній редакції, де зазначено, що вчений може входити до складу не більш як трьох редакційних колегій видань, включених до категорії «Б» Переліку.	naukovi.perspectuvu@ukr.net + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29
7) вчені, які залучені до редколегії, повинні мати наукові публікації з відповідного напрямку, серед яких не менше трьох публікацій за останні п'ять років, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або	Пропонуємо доповнити дану норму, наявним у чинному пп. 7 п. 6 Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» № 32 від 15.01.2018 р. положенням щодо: наявності не менше шести публікацій за останні три роки у щонайменше трьох різних виданнях, що включені до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України. Також, сучасні міжнародні наукометричні бази, такі як Scopus і Web of Science, мають суворі критерії відбору, які не завжди враховують специфіку гуманітарних наук України, зокрема історії, археології, культури та мистецтвознавства. Відповідно до Закону України «Про освіту» (ст. 5), освіта та наука в Україні базуються на національних традиціях і європейських стандартах. Однак нав'язування міжнародних індексів як єдиного критерію якості суперечить принципу академічного плюралізму.	naukovi.perspectuvu@ukr.net + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29

<p>8) наявність вебсайта видання з ідентичним за змістом українським та англійським інтерфейсами (інтерфейс може включати й інші іноземні мови, пов'язані зі сферою поширення видання) з такою інформацією:</p>	<p>Пропонуємо замінити дану норму на: «наявність вебсторінки» замість окремого сайту, що відповідатиме міжнародним стандартам, зокрема вимогам DOAJ (Directory of Open Access Journals), де зазначено, що важлива доступність контенту, а не формат платформи. Окремі сайти кожного видання призведуть до значних фінансових витрат, що суперечить принципу ефективного використання ресурсів (ст. 75 Глави 12 Бюджетного кодексу України).</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net t + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>
<p>9. Формування Переліку забезпечують: самостійний структурний підрозділ МОН, на який покладено функції атестації кадрів вищої кваліфікації (далі – Підрозділ); комісія з питань публікаційної етики та формування Переліку наукових фахових видань (далі – Комісія).</p>	<p>Пропонуємо вилучити дану норму, адже такі функції мають визначатися у нормативно-правових актах Кабінету Міністрів України або в законодавчих актах, а не через наказ Міністерства освіти і науки України (МОН). Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (ст. 11, ст. 42), створення органів, що оцінюють наукову діяльність, має базуватися на відкритих і гласних, юридично детермінованих процедурах. Також, у період дії правового режиму воєнного стану, забезпечення стійких механізмів фінансування подібних ініціатив є цілком необґрунтованим і несе за собою додаткові бюджетні витрати, котрі можуть бути залучені для посилення обороноздатності держави у боротьбі із агресором.</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net t + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>
<p>10. Організаційне забезпечення попереднього розгляду заявок здійснюється Підрозділом за технічної підтримки Національної науково-технічної бібліотеки через Національну електронну науково-інформаційну систему «URIS». Підрозділ забезпечує проведення процедури оцінювання, моніторингу наукових видань у</p>	<p>Пропонуємо вилучити дані норми і провести перевірку наукових фахових видань категорії «Б», що включені до Переліку наукових фахових видань України на день набрання чинності цього наказу, за старим порядком, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net t + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>

<p>Переліку та виключення їх з відповідної категорії у випадку встановлення фактів порушення вимог цього Порядку.</p> <p>11. Експертне забезпечення розгляду заявок здійснюється Комісією, яка є дорадчим органом МОН, що утворюється з метою координації питань публікаційної етики та проведення процедури оцінювання, включення, моніторингу та виключення наукових видань категорії «Б» з Переліку. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, МОН, а також цим Порядком.</p>	<p>затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» № 32 від 15.01.2018 р. та наказу Міністерства освіти і науки України "Про внесення змін до Порядку формування Переліку наукових фахових видань, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 січня 2018 року № 32" від 18.11.2020 № 1437. Основна причина та юридична підстава походить із попереднього обґрунтування — такі функції мають визначатися у нормативно-правових актах Кабінету Міністрів України або в законодавчих актах, а не через наказ Міністерства освіти і науки України (МОН), а створення додаткових підрозділів матиме прецедентом додаткові фінансові витрати, що не сприятимуть стимулюванню національного наукового потенціалу в галузі розробок, досліджень та наукової новизни.</p>	
<p>12. Основним завданням Комісії є формування Переліку та положень публікаційної етики відповідно до рекомендацій COPE.</p> <p>Комісія, відповідно до покладеного на неї завдання: проводить остаточну експертну оцінку заявок, поданих суб'єктами у сфері медіа для включення наукових періодичних видань до категорії «Б» Переліку; встановлює кількість балів до критеріїв для оцінювання наукових періодичних видань; визначає граничну кількість наукових періодичних видань категорії «Б» у кластері; визначає прохідний бал для наукових періодичних видань, які подані до включення категорії «Б» Переліку; бере участь у щорічному моніторингу Переліку наукових фахових видань;</p>	<p>Пропонуємо вилучити дану норму, адже включення лише одного структурного підрозділу до процесу оцінки наукових видань суперечить статті 50 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», яка передбачає забезпечення відкритості та доступності для широкого кола науковців — і, відтак, обмеження участі інших фахівців суперечить принципу наукової конкуренції та відкритого рецензування. До того ж, дане положення, знову-таки, обмежує право на свободу наукової творчості, що регламентоване ст. 54 Конституції України, без чіткої правової на те підстави (наприклад, у п. 3 Указу Президента № 64/2022 Про введення воєнного стану в Україні від</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>

<p>бере участь у розгляді питань щодо передчасного виключення наукових періодичних видань з Переліку наукових фахових видань.</p>	<p>24.02.2022 р. зазначено, що обмеженню підлягають ст. 30-34, ст. 38-39, ст. 41-44, ст. 53 Основного закону, що дає змогу стверджувати про нормативну упередженість зазначеного припису).</p>	
<p>13. Склад Комісії формується з провідних фахівців, що мають широкий професійний досвід у сфері оцінювання якості наукових періодичних видань, їх видавництва, а також представників заінтересованих органів виконавчої влади, установ і громадських організацій, закладів вищої освіти та наукових установ (за згодою). Персональний склад Комісії затверджується наказом МОН. Головою Комісії є заступник Міністра освіти і науки України, на якого покладено забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності.</p> <p>Заступник голови та секретар Комісії визначаються відповідним наказом МОН за поданням Голови комісії.</p> <p>Члени Комісії діють на громадських засадах. Рішення комісії приймається відкритим голосуванням більшістю голосів присутніх на засіданні членів Комісії. Рішення Комісії затверджується наказом МОН і розміщується на офіційному вебсайті МОН.</p> <p>14. Подання суб'єктом у сфері медіа заявки (додаток 2) щодо включення до категорії «Б» Переліку здійснюється в електронній формі через Національну електронну науково-інформаційну систему «URIS». Термін приймання документів відбувається один раз на три роки – у період з 01 вересня до 01 грудня.</p> <p>15. Підставами для відхилення заявки є:</p>	<p>Пропонуємо вилучити дані норми і провести перевірку наукових фахових видань категорії «Б», що включені до Переліку наукових фахових видань України на день набрання чинності цього наказу, за старим порядком, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» № 32 від 15.01.2018 р. та наказу Міністерства освіти і науки України "Про внесення змін до Порядку формування Переліку наукових фахових видань, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 січня 2018 року № 32" від 18.11.2020 № 1437. Під час даної пропозиції виходимо насамперед з того, що процедура формування та функціонування Комісії, як визначено в проекті наказу, не містить достатніх запобіжників щодо забезпечення неупередженості її роботи. Відсутність механізму оскарження рішень та включення членів Комісії без чітко визначених критеріїв суперечить принципам прозорості, визначеним у статті 19 Конституції України. Зобов'язання подавати заявку виключно через Національну електронну науково-інформаційну систему «URIS» може бути дискримінаційним щодо видань, які не мають доступу до цієї системи або зазнають технічних труднощів. Це обмежує право на подання заявки у будь-який інший спосіб,</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net t + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>

<p>порушення строків подачі; невідповідність поданої заявки вимогам пункту 8 Порядку; виявлені випадки надання суб'єктом у сфері медіа недостовірних відомостей у поданій заявці; застосування хижацьких практик, ознаки яких визначені у додатку 3; включення до складу редколегії та/або залучення як рецензентів осіб, щодо яких були встановлені факти порушення академічної доброчесності;</p> <p>включення до складу редколегії та/або залучення як рецензентів осіб, які є резидентами держави, визнаною Верховною Радою України державою-агресором, або тих які мали будь-які факти науково-технічної співпраці, зокрема наукові публікації з представниками рф/рб після 24 лютого 2022 року.</p> <p>16. Рейтинговий список наукових видань категорії «Б» формується Комісією у межах кожного кластеру за результатами оцінювання наукових видань, проведеного за бальною системою відповідно до Додатку 4, не пізніше 01 січня наступного року та використовується для формування Переліку строком на три роки.</p> <p>17. Під час включення наукового видання до Переліку йому присвоюється відповідна категорія, яку разом з назвою кластеру, терміном дії та датою включення до Переліку необхідно вказувати у вихідних відомостях видання, і яка постійно повинна бути візуально доступна на вебсайті видання.</p> <p>18. У разі внесення змін до Реєстру суб'єктів у сфері</p>	<p>що суперечить Закону України «Про звернення громадян» (ст. 5), який гарантує можливість подання звернень у різних формах.</p> <p>Підстава «порушення строків подачі» є формальною та не враховує можливість форс-мажорних обставин, що можуть унеможливити своєчасне подання документів. «Невідповідність поданої заявки вимогам пункту 8 Порядку» має загальний характер та не містить чітких критеріїв. Відмова через «надання недостовірних відомостей» без механізму перевірки та можливості виправлення є порушенням принципу пропорційності адміністративного стягнення (ст. 8, ст. 19 Конституції України; ст. 12 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»; Справа «Шокін проти України» (Shchokin v. Ukraine, 2009), де суд зазначив, що державні органи повинні діяти в межах принципу пропорційності, тобто будь-яке обмеження прав має відповідати своїй меті та не бути надмірним». Поняття «хижацьких практик» не має законодавчого визначення в Україні, що створює простір для довільного тлумачення. Заборона залучати рецензентів, які є резидентами рф/рб або мали співпрацю після 24.02.2022, може суперечити міжнародним нормам академічної свободи та принципу індивідуальної відповідальності, що регламентовано ст. 27 Загальної декларації прав людини (1948 р.), ст. 15 (3) Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, ст. 10 Конвенції про захист прав людини і</p>	
--	---	--

<p>медіа щодо відповідного наукового видання суб'єкт у сфері медіа впродовж одного місяця подає до МОН обґрунтоване клопотання щодо внесення змін до Переліку щодо цього видання.</p> <p>19. Видання, включені до Переліку підлягають щорічному моніторингу на відповідність виконання вимог пункту 8 цього Порядку, який проводиться Підрозділом за участі Комісії. За результатами моніторингу видання може залишитись у Переліку або бути виключеним з нього, про що МОН інформує суб'єкта у сфері медіа та висвітлює цю інформацію на офіційному вебсайті.</p> <p>20. У разі виключення наукового видання з категорії «Б» Переліку за результатами моніторингу, його місце займає наукове видання, наступне у рейтинговому списку відповідного кластеру, сформованому Комісією за результатами оцінювання, на строк дії зазначеного списку.</p> <p>У такому випадку наукове видання, яке включається до Переліку, набуває статусу категорії «Б» і на нього поширюються усі вимоги, визначені цим Порядком.</p> <p>21. Підставами для виключення видання з Переліку за рішенням МОН також є:</p> <p>порушення при опублікуванні видання редакційною колегією, авторами публікацій, рецензентами принципів академічної доброчесності, передбачених чинним законодавством, застосування хижацьких видавничих практик, або співпраця з паперовими фабриками;</p> <p>систематичні публікації матеріалів, які не містять нових</p>	<p>основоположних свобод.</p> <p>Формування рейтингового списку наукових видань лише Комісією без можливості апеляції суперечить принципам прозорості та рівноправного доступу до оцінювання.</p> <p>Зобов'язання постійного візуального відображення категорії на вебсайті видання є технічно необґрунтованим та не регламентується жодним законом або міжнародними стандартами, тобто наділене характером регламентаційності без правових на те підстав (до того ж, Наказ МОН не може поодиноким регламентувати такі питання за нормативною ієрархією у випадку, коли останнє не концептуалізовано у нормативно-правових актах Кабінету Міністрів України або в законодавчих актах).</p> <p>Встановлення місячного строку для внесення змін без можливості продовження у разі обґрунтованих причин порушує принцип гнучкості адміністративних процедур. Це, зокрема, регламентовано у ст. 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», котра передбачає, що державне регулювання має бути обґрунтованим, ефективним і враховувати баланс інтересів держави, суб'єктів господарювання та громадян. Жорсткі строки без урахування форс-мажорних обставин суперечать цьому принципу; також, зазначений припис опосередковано регламентований у ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України (КАСУ), де зазначається, що адміністративне судочинство ґрунтується на</p>	
--	---	--

<p>науково- обґрунтованих результатів досліджень; виявлення у наукового видання категорії «Б» порушень вимог, передбачених одним із підпунктів пунктів 1-9 цього Порядку; припинення індексації наукового видання категорії «А» у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus; порушення редакційною колегією, рецензентами та/або авторами положень публікаційної етики та/або редакційної політики видання, а також не відповідність положень публікаційної етики та/або редакційної політики видання рекомендаціям COPE.</p> <p>У разі повторного виявлення цих порушень видання виключається з Переліку без права на поновлення.</p>	<p>принципах верховенства права, зокрема пропорційності та ефективності. Тобто, у випадку, коли місячний строк без можливості продовження створює несправедливі наслідки для суб'єкта, такий юридичний факт підлягає оскарженню як непропорційний обмеженню його прав.</p> <p>Щорічний моніторинг без чітко визначеного порядку проведення та можливості оскарження його результатів суперечить принципам належного адміністративного процесу. Нормативним підтвердженням є положення ст. 55 Конституції України, котра опціонує право на оскарження рішень органів влади; ст. 4 Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», ст. 16 Закону України «Про звернення громадян», а також судова практика (рішення ЄСПЛ, справа «Shmalko v. Ukraine», 2006), де було конкретизовано необхідність таких процедур і можливості судового контролю у розрізі реалізації принципу належного адміністративного процесу.</p> <p>Автоматична заміна видання у рейтингу без можливості повторного перегляду критеріїв оцінювання не відповідає принципу рівного доступу та академічної свободи. Нормативним підґрунтям є ст. 22 Конституції України, що забороняє звуження прав і свобод (це підлягає аплікації і до сфери наукової діяльності), ст. 6 Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, що гарантує право на справедливий розгляд справи.</p>	
---	---	--

	<p>Формулювання «порушення академічної доброчесності» є занадто широким і потребує чіткого правового визначення. Вимога щодо відсутності «систематичних публікацій без нових наукових результатів» не має законодавчого визначення і є оціночним судженням. Виключення видання через припинення індексації в WoS чи Scopus може дискримінувати українські журнали, адже ці бази мають власні критерії, котрі можуть змінюватися та не підлягають спрямуванню і координації українським законодавцем, тим паче на засадах імперативного декларування без належного нормативного підґрунтя. Вимоги щодо відповідності публікаційної етики COPE не можуть бути обов'язковими, оскільки COPE є рекомендаційним органом і не має юридичної сили в Україні.</p>	
<p>22. У разі виключення наукового видання з категорії Б Переліку суб'єкт у сфері медіа може подавати нове клопотання про включення до Переліку не раніше ніж через два роки з дня прийняття такого рішення.</p>	<p>Пропонуємо замінити дану норму, посилаючись на норми ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо відповідності принципам правової визначеності та пропорційності, та викласти її у наступній редакції, адже строк усунення зауважень може відзначатися вищим цензом оперативності: У разі виключення наукового видання з категорії Б Переліку суб'єкт у</p>	<p>naukovi.perspectuvu@ukr.net + 38 (066) 266 97 59 + 38 (073) 916 35 29</p>

	сфері медіа може подавати нове клопотання про включення до Переліку не раніше ніж через 10 днів з дня отримання повідомлення щодо виключення.	
--	---	--

Підписанти:

1. Жукова Ірина Віталіївна, кандидат наук з державного управління, доцент, директор Видавничої групи «Наукові перспективи»
2. Волошенко Анжела Вікторівна, менеджер з комунікацій і медіапланування Видавничої групи «Наукові перспективи»
3. Ковальчук Анна Сергіївна, секретар адміністратор Видавничої групи «Наукові перспективи»
4. Сахно Людмила Анатоліївна, технічний редактор, дизайнер Видавничої групи «Наукові перспективи»
5. Сіданіч Ірина Леонідівна, директор громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України», член Громадської ради з питань співпраці з церквами та релігійними організаціями при МОН України, член редколегії журналу-часопису «Слово Вчителю», член комісії МОН України з предметів духовно-морального спрямування, заступник головного редактора фахового журналу "Перспективи та інновації науки"

6. Романенко Євген Олександрович, доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління», головний редактор фахового категорія Б журналу "Наукові інновації та передові технології"

7. Тарчинська Юлія Георгіївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри народно-інструментального виконавства Рівненського державного гуманітарного університету

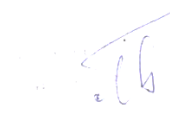
8. Волженцева Ірина Вікторіна, доктор психологічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України (АН ВШУ), академік Української технологічної академії (УТА), «Заслужений працівник освіти України», професор кафедри психології и педагогіки дошкільної освіти Університету Григорія Сковороди в Переяславі

U. Volzhenets

9. Дацій Олександр Іванович, доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри економіки бізнесу Міжрегіональної академії управління персоналом

10. Белкін Леонід Михайлович, кандидат технічних наук, адвокат

11. Веретинський Артем Іванович, здобувач наукового ступеня доктора філософії, керівник авторського напрямку Видавничої групи «Наукові перспективи»

12. Дегтяр Олег Андрійович, майор, доктор наук з державного управління, професор, головний науковий співробітник науково-дослідного управління Наукового центру зв'язку та інформатизації Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут

13. Мазур Геннадій Федорович, доктор економічних наук, професор, Заслужений економіст України, професор кафедри управління та адміністрування КЗВО "Вінницька академія безперервної освіти"

14. Довгаль Ольга Миколаївна, заступник директора Європейського ліцею «Наукові перспективи»

15. Малютін Сергій Олексійович, доктор технічних наук, професор, радник керівника науково-технічної компанії "UA.RPA"

16. Дзяна Галина Олексіївна, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного врядування НУ «Львівська політехніка»

17. Балашов Костянтин В'ячеславович, PhD, член Офісу координації електронної охорони здоров'я МОЗ України

18. Воронін Віктор Михайлович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії та археології Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

19. Єсіпова Ольга Олександрівна, кандидат педагогічних наук, науковий співробітник науковий співробітник науково-організаційного відділу Національної академії Національної гвардії України
20. Семенов Микола Володимирович, викладач кафедри бойового та логістичного забезпечення Київського інституту Національної гвардії України
21. Городецька Нателла Олексіївна, магістр педагогіки, магістр управління освітою, директор компанії Neuro Mental Math LLC, провідний експерт з ментальної арифметики, володаркою почесного ордена "Лідер XXI століття", національної нагороди "Лідер підприємництва"

